

УДК 631.147:332.1

<https://doi.org/10.31713/ve2202422>

JEL: Q13, R11, O13

Тихончук Л. Х. ^[1; ORCID ID: 0000-0001-6807-8232],

д.н. з держ.упр., доцент,

Піддубний А. С. ^[1; ORCID ID: 0009-0005-3146-2237],

здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня

¹Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО ЯК ДРАЙВЕР «ЗЕЛЕНОГО» БІЗНЕСУ В РЕГІОНІ: ДОСВІД РІВНЕНЩИНИ

У сучасних умовах сталого розвитку та формування екологічно чистого середовища «зелений» бізнес набуває все більшої актуальності. Рівненська область, розташована в північно-західній частині України, посідає одне з провідних позицій за площею сільськогосподарських угідь, зайнятих під органічне виробництво. У статті досліджено основні напрями органічного виробництва у Рівненській області, до яких належать вирощування зернових, олійних, бобових, овочевих, ягідних, плодових та інших культур. Проаналізовано регіональні програми та проєкти державно-приватного партнерства, спрямовані на підтримку та стимулювання розвитку «зеленого» бізнесу. Виявлено експортний потенціал органічної продукції Рівненщини, яка користується попитом на європейських та китайських ринках. Обґрунтовано перспективи розвитку органічного виробництва в регіоні, що передбачають формування культури виробництва та споживання органічної продукції, проведення навчань і консультувань із питань органічного сільського господарства. Визначено роль органічного виробництва як виду «зеленого» бізнесу, що сприяє сталому розвитку економіки регіону та покращенню екологічної ситуації.

Ключові слова: агробізнес; зелене зростання; регіональний розвиток; сільськогосподарська продукція; сільськогосподарські угіддя; сталий розвиток.

Постановка проблеми. «Зелена» економіка, яка формується на основі трансформаційних зрушень, відкриває нові можливості для прогресивних змін у національній економіці. В умовах воєнних дій на території України, що завдають збитків не лише інфраструктурі держави, а й навколишньому середовищу, питання екологічної стійкості набувають особливої актуальності. Одним із ключових аспектів інтеграції України до Європейського Союзу є впровадження норм та принципів сталого економічного розвитку, що базуються на «зеленій» економіці.

«Зелений» бізнес є важливим інструментом «зеленої» економіки, пропонуючи рішення для найгостріших екологічних проблем суспільства, таких як енергоефективність, вторинна переробка, управління відходами, розвиток відновлюваної енергетики та очищення стічних вод. Екологічний бізнес складає дедалі більшу частку валового національного продукту країн світу, демонструючи щорічні темпи росту близько 10% [5, С. 79]. За останнє десятиріччя в ЄС сектор «зеленого» бізнесу був одним із найшвидше зростаючих. У світі використовуються різні ефективні форми ведення «зеленого» бізнесу та стимулювання розвитку «зелених» галузей, зокрема через формування «зелених» кластерів, розвиток «зеленої» енергетики, екологічну модернізацію транспорту та виробництво органічної продукції.

Європейський «зелений» курс передбачає, що частка земель під органічним виробництвом має досягти 25% до 2030 року [11, С. 218]. У цьому контексті органічне виробництво стає важливим драйвером «зеленого» бізнесу. Воно базується на принципах екологічної збалансованості, повній відмові від використання ГМО, антибіотиків, отрутохімікатів та мінеральних добрив. Це сприяє підвищенню природної біологічної активності ґрунтів, відновленню балансу поживних речовин, збільшенню урожайності сільськогосподарських культур та забезпеченню екологічно безпечної продукції.

Органічне виробництво в Рівненській області має значний потенціал завдяки сприятливим природно-кліматичним умовам. Попит на безпечні та якісні продукти постійно зростає, що робить цей напрям перспективним для розвитку регіону. Відповідно, подальше дослідження органічного виробництва є важливим для розширення ринків збуту, підвищення доходів місцевих агровиробників та підтримки принципів «зеленої» економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій демонструє значний інтерес до теми екологічного підприємництва як серед науковців, так і практиків. Г. Марушевський та Даг Хікман [3] у своїх роботах визначили можливості інтеграції принципів екологічної збалансованості в успішну діяльність бізнесу, акцентуючи на важливості екологічних стандартів для сталого розвитку. У дослідженні М.А. Петровської та С.В. Петровського [11] підкреслено переваги органічного виробництва та подано дефініції поняття «органічне виробництво» у світовій науковій думці. І.М. Беженар, І.Д. Білокінна та О.Г. Шпикуляк [12] досліджували динаміку та перспективи виробництва сільськогосподарської продукції як складової «зеленого» бізнесу.

Міністерство аграрної політики та продовольства України провело оперативний моніторинг органічного виробництва шляхом проведення опитування органів іноземної сертифікації виробництва та обігу органічної продукції в Україні відповідно до стандарту, еквівалентного Регламенту Ради (ЄС) № 834/2007, та NOP (США) [5]. Аналіз діяльності «зеленого» бізнесу Рівненщини здійснено на основі Реєстрів у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції [8].

Незважаючи на значні досягнення у вивченні органічного виробництва, залишаються невирішеними декілька важливих аспектів. Зокрема, доцільно дослідити вплив органічного виробництва на економічний розвиток регіонів, а також визначити оптимальні шляхи підтримки та стимулювання агровиробників, що займаються органічним виробництвом.

Постановка завдання. Дослідження здійснено з метою визначення впливу органічного виробництва на економічний розвиток Рівненської області та оцінки його потенціалу як драйвера «зеленого» бізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Органічне виробництво як вид «зеленого» бізнесу передбачає повну відмову від застосування ГМО, антибіотиків, отрутохімікатів та мінеральних добрив. Цей підхід сприяє підвищенню природної біологічної активності в ґрунті, відновленню балансу поживних речовин, покращенню відновлювальних властивостей та нормалізації діяльності живих організмів. Унаслідок цього відбувається приріст гумусу, що призводить до підвищення урожайності сільськогосподарських культур [6, С. 122].

Результатом органічного виробництва є екологічно безпечна продукція, яка не містить ГМО та невластивих продуктам харчування хімічних елементів. Ця ідея набуває популярності в багатьох країнах світу, включно з Європою [6, С. 122].

Поняття «органічне виробництво» визначено законодавчо як «сертифікована діяльність, пов'язана з виробництвом сільськогосподарської продукції (у тому числі всі стадії технологічного процесу, а саме первинне виробництво (включно зі збиранням), підготовка, обробка, змішування та пов'язані з цим процедури, наповнення, пакування, переробка, відновлення та інші зміни стану продукції), що провадиться із дотриманням вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» (Закон України «Про основні принципи та вимоги до

органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції») [9].

Органічна продукція представляє перспективний напрям розвитку сільського господарства Рівненської області, що робить виробництво потенційно прибутковим [6, С. 122]. Основними напрямками аграрного бізнесу є вирощування зернових та зернобобових, технічних культур, картоплі, овочів та виробництво продукції тваринництва [6, С. 9]. Сільське господарство становить 20,6% валової доданої вартості області, забезпечує сировиною харчову галузь промисловості [6, С. 74]. У структурі валової продукції галузь тваринництва становить 31,5%, рослинництва – 68,5% [6, С. 9].

Загальна площа сільськогосподарських угідь Рівненської області становить 922 тис. гектарів, що становить 46% від території регіону [6, С. 9]. Ресурсний потенціал сільського господарства має значні можливості для подальшого розвитку шляхом залучення інвестицій та впровадження передових форм організації виробництва.

З метою здійснення діяльності, спрямованої на задоволення і захист законних прав та інтересів виробників органічної продукції, шляхом популяризації та розвитку органічного руху, органічного харчування та здорового способу життя загалом в Україні функціонує неприбуткове, добровільне громадське об'єднання «Органічна Україна». Підрозділом організації є громадська спілка «Органічна Україна Захід», яка створена для виробників органічної продукції, переробників, експортерів, представників влади та громадськості Рівненщини та Західної України [4]. Діяльність спілки направлена на роботу із малими та середніми сільськими господарствами за напрямками: агро-, бізнес-планування, фінансової, консультаційної та маркетингової підтримки.

За даними оперативного моніторингу, проведеного Мінагрополітики, станом на 31.12.2022 загальна площа сільськогосподарських угідь, зайнятих під органічним виробництвом, та перехідного періоду в Україні, склала 263 619 га (0,6% від загальної площі земель сільськогосподарського призначення України). Загальна кількість операторів становила 462, включаючи 380 сільськогосподарських виробників [5]. Детальніше про органічне виробництво в Україні та Рівненщині представлено в таблиці.

Таблиця

Органічне виробництво в Україні та Рівненській області

Показник	Україна	Рівненщина
Загальна площа сільськогосподарських угідь, зайнятих під органічним виробництвом, та перехідного періоду	263 619 га	18 177 га
Площа сільськогосподарських угідь з органічним статусом	246 126 га	17 772 га
Площа сільськогосподарських угідь перехідного періоду	17 493 га	405 га
Загальна кількість операторів	462	18

Сформовано автором на основі [5]

Отже, із загальної площі сільськогосподарських угідь, зайнятих під органічним виробництвом в Україні, Рівненщина становить 6,8% і посідає 7 місце в Україні, випереджаючи Кіровоградську, Тернопільську, Хмельницьку, Київську, Чернігівську, Волинську, Харківську, Вінницьку, Черкаську, Львівську, Закарпатську, Миколаївську, Івано-Франківську, Чернівецьку та Сумську області. Зауважимо, на органічне виробництво в регіоні відведено близько 2% від загальної площі сільськогосподарських угідь регіону.

У 2022 році на території області виробництвом, переробкою та експортом органічної продукції займалися 18 суб'єктів господарювання [6, С. 122]. Натомість у 2023 році Міністерством аграрної політики та продовольства України розпочато роботу Реєстрів у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції [8]. Державний реєстр операторів, що здійснюють виробництво продукції відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції (станом на 19.07.2024) [8] містить 210 екологічних бізнесів.

Відповідно до даних реєстру [8], на території Рівненської області функціонує 9 органічних виробництв [8]. Одне із найбільших підприємств у регіоні ТОВ «Дедденс Агро» (Гощанська ТГ) на площі 3 200 га вирощує органічні зернові (пшениця, ячмінь, овес), олійні (ріпак озимий), бобові (люцерна), кукурудзу, сою, а також овочеві (картопля) та ягідні (суниця садова, малина) культури [6, С. 122]. ФГ «Петрович – 2016» (Острозька ТГ) зосереджує свою діяльність на органічному вирощуванні ягідних (малина) та плодових (яблуна) культур, а також грецького горіха. ТОВ «Діброва фармз» (Дубровицька ТГ) спеціалізується на вирощуванні органічних зернових (пшениця яра, овес, просо), бобових (соя), олійних (ріпак озимий), технічних (коноплі) та інших культур [8].

ТОВ «Сільськогосподарське підприємство "Агро органік"» (Городоцька ТГ) пропонує широкий асортимент органічної продукції, включаючи ягідні (малина, чорниця), овочеві (обліпіха), плодови (суниця дрібноплідна) культури, гірчицю чорну, а також заморожені ягоди та плоди, а ТОВ «Сім-сад» (Зарічненська ТГ) зосереджується на вирощуванні та переробці органічної чорниці, пропонуючи її як у свіжому, так і замороженому вигляді [8].

Відповідно до даних реєстру [8], виробничі потужності операторів органічного виробництва Рівненщини розміщені здебільшого в Рівненському (67%) та Сарненському (22%) районах. Серед поширених напрямів діяльності «зеленого» бізнесу на Рівненщині є вирощування зернових (пшениця, ячмінь, овес, жито), олійних (ріпак, соя), бобових (люцерна, соя), овочевих (картопля), ягідних (малина, суниця садова, чорниця), плодових (яблуна) та інших культур (гірчиця, конопля).

На регіональному рівні реалізовано Комплексну Програму розвитку агропромислового комплексу Рівненської області на 2018–2022 роки [1], та триває виконання Комплексної Програми розвитку агропромислового комплексу Рівненської області на 2023–2025 роки [2] щодо підтримки розвитку органічного виробництва. Вказаними документами передбачається підтримка розвитку органічного виробництва, зокрема, компенсація понесених витрат суб'єктам господарювання на проведення сертифікації органічного виробництва органічної продукції, але не більше 30 тис. грн (2018–2022) [1] та 40 тис. грн (2023–2025) [2] на один суб'єкт господарювання. Показники виконання Програми впродовж 2018–2023 рр. представлено на рисунку.

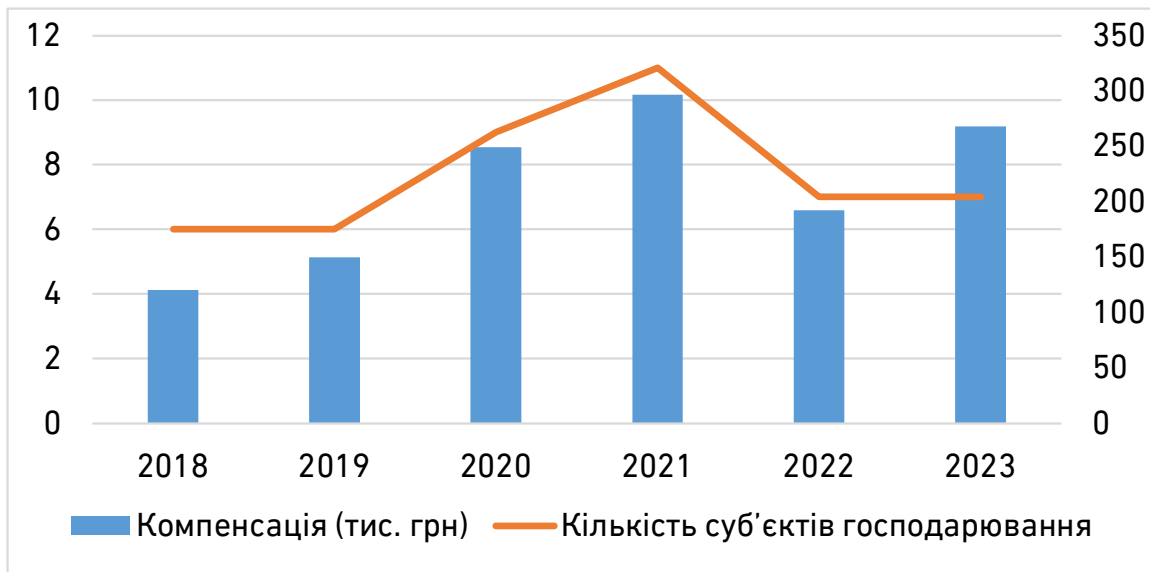

Рисунок. Реалізація підтримки розвитку органічного виробництва в Рівненській області впродовж 2018–2023 років

Сформовано автором на основі [1; 2]

Отже, як бачимо з рис. підтримка здійснювалася за рахунок коштів обласного бюджету з 2018 року щорічно. В умовах воєнного стану в області також надається підтримка «зеленого» бізнесу. Спостерігаємо тенденцію збільшення, як операторів органічного виробництва, так і площ під вирощування органічної продукції. Так, за результатами виконання Програми за 2018–2022 роки, в області площі під органічним виробництвом збільшилися із 4,2 до 10,1 тис. га, а також щорічно змінюється асортимент продукції враховуючи попит на ринку [1; 2].

З метою стимулювання розвитку органічного виробництва в Рівненській області активно впроваджуються проєкти державно-приватного партнерства. Наприклад, проєкт «Розвиток органічного ягідництва в територіальних громадах», що був реалізований протягом 2023–2024 років за підтримки «Органік Лайф» (Німеччина) та «РСН Трейд» (Україна). Проєкт об'єднав Корецьку, Гощанську, Острозьку та Привільненську громади, освітян та «зелений» бізнес. Метою проєкту стало створення експортних ланцюжків із постачання та переробки органічних ягід, поширення практичних і теоретичних знань з органічного землеробства серед фермерів та студентів області [10]. У рамках проєкту було сертифіковано 15 га в Острозькому районі під вирощування органічної малини та створено передумови для будівництва цеху швидкої заморозки ягід [10].

Проєкт став успішним прикладом співпраці органів влади, підприємництва, освітянських закладів та громад. Його реалізація сприяла розвитку органічного виробництва в Рівненській області та

впровадженню інноваційних процесів у розвиток екологічного бізнесу регіону.

Попит на екологічно чисті продукти харчування постійно зростає як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, що відкриває нові можливості для експорту продукції з Рівненщини. Зауважимо, що на міжнародній виставці BIOFACH 2024 Україна представила рекордну кількість експонентів – 38 компаній [7], що свідчить про зростаючу конкурентоспроможність вітчизняних виробників органічної продукції на світовому ринку.

Рівненську область на згаданому заході презентувало ТДВ «Рівнехолод» [7], один із провідних українських виробників швидкозамороженої лісової ягоди. Підприємство вигідно розташоване в безпосередній близькості до центрів заготівлі дикорослих ягід на Поліссі та в регіоні Карпат. Завдяки цьому «Рівнехолод» має доступ до високоякісної сировини, що дозволяє йому виготовляти продукцію, яка відповідає міжнародним стандартам якості, та відповідно, користується високим попитом як на вітчизняному, так і на світовому ринку. Підприємство експортує свою продукцію до країн Європи та Китаю.

Отже, Рівненщина має унікальну можливість зайняти одне з провідних місць серед виробників органічної продукції. Це зумовлено сприятливими природно-кліматичними умовами, для ведення органічного виробництва. Застосування вітчизняного та зарубіжного досвіду у сфері органічного землеробства, ягідництва та садівництва сприяє високій рентабельності виробництва органічних продуктів [6, С. 123].

У контексті економічного розвитку регіону, органічне виробництво виступає важливим компонентом «зеленого» бізнесу, сприяючи стійкому розвитку економіки та збереженню природних ресурсів. Важливим аспектом розвитку органічного виробництва є підвищення зайнятості населення та розвиток сільських територій, що сприяє соціально-економічному розвитку регіону [6, С. 123].

Зважаючи на зазначені перспективи та переваги, розвиток органічного виробництва в Рівненській області є стратегічно важливим напрямом, який здатен забезпечити довгостроковий позитивний вплив на економічний та екологічний стан регіону.

Для подальшого розвитку високотехнологічного органічного сільського господарства, ягідництва та садівництва необхідно вжити низку заходів. Доцільно сформувати культуру виробництва та споживання продукції органічного сільського господарства. Важливо сприяти науковим дослідженням, навчанню і консультуванню з

питань органічного сільського господарства, зокрема, проводити екологічно-економічну оцінку доцільності й ефективності переходу на органічне виробництво. Це допоможе місцевому бізнесу оцінити переваги органічного підходу і зробити усвідомлений вибір на користь екологічно чистих методів ведення господарства.

Консультативна підтримка з питань розроблення бізнес-планів є важливим аспектом, що дозволить виробникам не лише оптимально спланувати свою діяльність, але й залучити фінансову підтримку від місцевих органів влади та інвесторів. Надання консультацій із питань маркетингу, логістики і збуту продукції допоможе бізнесу успішно виходити на нові ринки і збільшувати свої прибутки.

Отже, для подальшого розвитку органічного виробництва в Рівненській області необхідно комплексно підходити до вирішення завдань, що включають як підвищення екологічної свідомості населення, так і надання бізнесу необхідних знань і підтримки. Це забезпечить стійке економічне зростання регіону та підвищення якості життя населення.

Висновки. Органічне виробництво в Рівненській області має значний потенціал для розвитку, ґрунтуючись на сприятливих природно-кліматичних умовах та зростаючому попиті на екологічно чисті продукти. У регіоні вже зроблено кроки в цьому напрямку, про що свідчить зростання площ під органічним виробництвом та розширення асортименту продукції. Основні напрями діяльності включають вирощування зернових, олійних, бобових, овочевих, ягідних і плодових культур. Попит на органічну продукцію відкриває нові можливості для експорту на європейські та китайські ринки. У Рівненській області активно підтримують розвиток органічного виробництва через регіональні програми та проєкти державно-приватного партнерства, включаючи компенсації витрат на сертифікацію органічної продукції та сільськогосподарських угідь.

Комплексний підхід до розвитку органічного виробництва в регіонах передбачає доцільність підвищення обізнаності населення, наукові дослідження, навчання та підтримку бізнесу, що забезпечить «зелене» зростання та покращить якість життя населення. Важливими напрямами подальших досліджень можуть стати економічні оцінки ефективності переходу на органічне виробництво та розвиток інноваційних технологій у цій сфері.

1. Виконання Комплексної Програми розвитку агропромислового комплексу Рівненської області на 2018–2022 роки. *Департамент агропромислового розвитку Рівненської обласної державної адміністрації*. URL: <http://surl.li/tbjmir> (дата звернення: 20.04.2024). 2. Виконання Комплексної Програми розвитку

агропромислового комплексу Рівненської області на 2023–2025 роки щодо підтримки розвитку органічного виробництва. *Департамент агропромислового розвитку Рівненської обласної державної адміністрації*. URL: <http://surl.li/vlgbdx> (дата звернення: 20.04.2024). **3.** Марушевський Г., Даг Хікман. «Зелений» бізнес для малих і середніх підприємств : посібник. Проєкт міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст». 2017. 54 с. URL: <http://surl.li/nhlpli> (дата звернення: 20.04.2024). **4.** Органічна Україна. *Latifundist Media*. URL: <http://surl.li/msbcpt> (дата звернення: 20.04.2024). **5.** Органічне виробництво в Україні. *Міністерство аграрної політики та продовольства України*. URL: <http://surl.li/ipachd> (дата звернення: 18.04.2024). **6.** Про Стратегію розвитку Рівненської області на період до 2027 року : рішення Рівненської обласної ради від 13 березня 2020 року № 1618 / Рівненська обласна рада. URL: <http://surl.li/dnctyf> (дата звернення: 18.04.2024). **7.** 38 українських компаній презентують органічну продукцію на міжнародній виставці в Німеччині. *Міністерство аграрної політики та продовольства України*. URL: <http://surl.li/gmqzpd> (дата звернення: 19.04.2024). **8.** Державний реєстр операторів, що здійснюють виробництво продукції відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції. *Міністерство аграрної політики та продовольства України*. URL: <http://surl.li/payish> (дата звернення: 19.04.2024). **9.** Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції : Закон України від 10.07.2018 р. № 2496-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2496-19> (дата звернення: 18.04.2024). **10.** Шор К. Стартував перший проєкт державно-приватного партнерства в органічному секторі. *OrganicInfo.ua*. URL: <http://surl.li/kbnpkd> (дата звернення: 19.04.2024). **11.** Петровська М. А., Петровський С. В. Органічне виробництво в Україні як пріоритетна складова сталого розвитку. *Екологічні науки : науково-практичний журнал*. К. : Видавничий дім «Гельветика», 2023. № 6 (51). С. 217–223. URL: <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2023.eco.6-51.36> (дата звернення: 19.04.2024). **12.** Шпикуляк О. Г., Беженар І. М., Білокінна І. Д. Сучасні тенденції розвитку органічного виробництва в аграрному секторі і фермерських господарствах. *Проблеми сучасних трансформацій. Сер. Економіка та управління*. 2023. № 8. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-8-04-04> (дата звернення: 19.04.2024).

REFERENCES:

1. Vykonannya Kompleksnoi Prohramy rozvytku ahropromyslovoho kompleksu Rivnenskoï oblasti na 2018–2022 roky. *Departament ahropromyslovoho rozvytku Rivnenskoï oblasnoï derzhavnoï administratsii*. URL: <http://surl.li/tbjmir> (дата звернення: 20.04.2024). **2.** Vykonannya Kompleksnoi Prohramy rozvytku ahropromyslovoho kompleksu Rivnenskoï oblasti na 2023–2025 roky shchodo pidtrymky rozvytku orhanichnoho vyrobnytstva. *Departament ahropromyslovoho rozvytku Rivnenskoï oblasnoï derzhavnoï administratsii*. URL: <http://surl.li/vlgbdx> (дата звернення: 20.04.2024). **3.** Marushevskiy H., Dah Khikman. «Zeleniy» biznes dlia malykh i serednykh pidpriemstv : posibnyk. Proiekt mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy «Partnerstvo dlia rozvytku mist». 2017. 54 s. URL: <http://surl.li/nhlpli> (дата звернення: 20.04.2024). **4.** Orhanichna Ukraina. *Latifundist Media*. URL: <http://surl.li/msbcpt> (дата звернення: 20.04.2024). **5.** Orhanichne vyrobnytstvo v Ukraini. *Ministerstvo ahrarnoi polityky ta prodovolstva Ukrainy*. URL: <http://surl.li/ipachd> (дата звернення: 18.04.2024). **6.** Pro

Strategiiu rozvytku Rivnenskoï oblasti na period do 2027 roku : rishennia Rivnenskoï oblasnoï rady vid 13 bereznia 2020 roku № 1618 / Rivnenska oblasna rada. URL: <http://surl.li/dnctyf> (data zvernennia: 18.04.2024). **7.** 38 ukraïnskykh kompanii prezentuiut orhanichnu produktsiiu na mizhnarodnii vystavtsi v Nimechchyni. *Ministerstvo ahrarnoi polityky ta prodovolstva Ukrainy*. URL: <http://surl.li/gmqzpd> (data zvernennia: 19.04.2024). **8.** Derzhavnyi reiestr operatoriv, shcho zdiisniuiut vyrobnytstvo produktsii vidpovidno do vymoh zakonodavstva u sferi orhanichnoho vyrobnytstva, obihu ta markuvannia orhanichnoi produktsii. *Ministerstvo ahrarnoi polityky ta prodovolstva Ukrainy*. URL: <http://surl.li/payish> (data zvernennia: 19.04.2024). **9.** Pro osnovni pryntsypy ta vymohy do orhanichnoho vyrobnytstva, obihu ta markuvannia orhanichnoi produktsii : Zakon Ukrainy vid 10.07.2018 r. № 2496-VIII. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2496-19> (data zvernennia: 18.04.2024). **10.** Shor K. Startuvav pershyi proiekt derzhavno-pryvatnoho partnerstva v orhanichnomu sektori. *OrganicInfo.ua*. URL: <http://surl.li/kbnpkd> (data zvernennia: 19.04.2024). **11.** Petrovska M. A., Petrovskyi S. V. Orhanichne vyrobnytstvo v Ukraini yak priorytetna skladova staloho rozvytku. *Ekolohichni nauky : naukovo-praktychnyi zhurnal*. K. : Vydavnychiy dim «Helvetyka», 2023. № 6 (51). S. 217–223. URL: <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2023.eco.6-51.36> (data zvernennia: 19.04.2024). **12.** Shpykuliak O. H., Bezhenar I. M., Bilokinna I. D. Suchasni tendentsii rozvytku orhanichnoho vyrobnytstva v ahrarnomu sektori i fermerskykh hospodarstvakh. *Problemy suchasnykh transformatsii. Ser. Ekonomika ta upravlinnia*. 2023. № 8. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-8-04-04> (data zvernennia: 19.04.2024).

Tykhonchuk L. Kh. ^[1: ORCID ID: 0000-0001-6807-8232],
Doctor of Science in Public Administration, Associate Professor,
Piddubnyi A. S. ^[1: ORCID ID: 0009-0005-3146-2237],
Post-graduate Student

¹National University of Water and Environmental Engineering, Rivne

ORGANIC PRODUCTION AS A DRIVER OF GREEN BUSINESS IN THE REGION: THE EXPERIENCE OF THE RIVNE REGION

Organic production is crucial for the modern economy, fostering green business development and regional sustainability. The Rivne region, with its favorable natural conditions, holds significant potential for organic production. This study aims to determine the role of organic production in the Rivne region's economy, analyze its regional impact, and assess future growth prospects. Research shows that the Rivne region occupies one of the leading places in terms of agricultural land for organic production, with more than 18,000 hectares. Organic producers grow a variety of crops, including cereals, oilseeds, legumes, vegetables, berries and fruits. Regional support programs provide compensation for organic product certification, promoting a shift to organic farming and expanding certified land areas. Public-private

partnership projects are crucial in supporting organic production, including certifying new lands and creating conditions for building a quick-freezing berry plant. These initiatives offer technical support and financial investments, enhancing production efficiency and product competitiveness. The organic products from the Rivne region exported to Europe and China. This access to new markets increases local producers income and boosts the region's reputation as a producer of high-quality, environmentally friendly product. The paper substantiates the prospects for the development of organic production in the region, included fostering a culture of production and consumption of organic products and conducting training and consultations on organic agriculture. The role of organic production as a type of green business that contributes to the sustainable development of the region's economy and the improvement of the ecological situation is determined. In summary, organic production has significant potential to stimulate economic growth in Rivne region, contributing to rural development, increasing employment, and preserving the environment.

Keywords: agribusiness; agricultural commodities; farmland; green growth; regional development; sustainable development.

Отримано: 24 квітня 2024 року
Прорецензовано: 29 квітня 2024 року
Прийнято до друку: 21 червня 2024 року